

O b s a h I. d í l u

ÚVOD

O čem pojednává tato kniha a jak byla napsána

1. Lidská práce ve světě a její pohnutky	9
2. Nová výchova	10
3. Roger Bacon	13
4. Dějiny lidstva a Věda o životě	16
5. O naléhavé potřebě zdravých, obecně uznaných názorů o práci a blahobytu	20
6. O některých nesnázích a problémech této knihy. Musea průmyslového pokroku. Myšlenka vybájené encyklopedie	23

KAPITOLA PRVÁ

Jak člověk se stal zvířetem hospodářským

1. Národní hospodářství je odvětvím biologie	35
2. Prvotní člověk žije ze dne na den jako zvíře	38
3. Jitřenka společenského a hospodářského života	41
4. Ochočení zvířat	43
5. Počátky usedlého života a vytrvalé práce	45
6. Předehra dějin	51

KAPITOLA DRUHÁ

Jak se lidstvo naučilo soustavně mysliti
a ovládlo energii a hmotu

1. Záměrné myšlení	60
2. Kritika metod myšlení. Nominalismus a Realismus. Pokus. Obrození vědy	64
3. Praktická povaha obrozené vědy	73
4. Nejzazší pravdy jsou mimo diagramy experimentální vědy	75
5. Moderní badání	80
6. Dobyty hmoty	88
7. Některé typické moderní suroviny	92
8. Dějiny železa a oceli	101
9. Dobyty energie. Zdroje energie	110
10. Přenos energie	120
11. Stroje	122

KAPITOLA TŘETÍ

Dobyťtí vzdálenosti

1. Jeviště moderního života se rozšírjuje	126
2. Zeleznice a parník	127
3. Moderní doprava silniční. Letectví	144
4. Přenos zpráv	150
5. Tisk a film	159

KAPITOLA ČTVRTÁ

Dobyťtí hladu: jak se lidstvo živí

1. Svět musí jísti	166
2. Hnojiva	167
3. Mechanisace a elektrisace zemědělství	170
4. Výroba potravin	173
5. Náhražky a padělky potravin	175
6. Jidla a léky	180
7. Sedlák je základem starého řádu	182
8. Sedlák schází se světa	185
9. Světová výroba potravin není dosud organisována	194
10. Hranice hojnosti	196

KAPITOLA PÁTÁ

Dobyťtí podnebí: jak se lidstvo šatí a jak bydlí

1. Oděv lidstva	198
2. Kosmetika	203
3. Zánik domova	206
4. Moderní bydlení ve městě a na venkově	210
5. Moderní architektura a možnost nové výstavby měst a venkova	212
6. Osvětlení měst a venkova	216
7. Moderní bezpečnostní a ochranná zařízení ve městě a na venkově	220

KAPITOLA ŠESTÁ

Nákup a prodej zboží

1. Nákupy dříve a dnes	226
2. O reklamě	229
3. Moderní formy obchodu	232
4. Konsumní družstva	235

KAPITOLA SEDMÁ

Organisace práce

1. Objevují se zaměstnanci	237
2. Gildy, cechy a odborové organisace	239
3. Průmyslová demokracie. Kontrola výroby dělnictvem	246
4. Podíl na zisku	249
5. Trvalé zaměstnání a honba za prací. Je možno opatřit každému člověku trvalé zaměstnání?	250
6. Pokrok továrny	254
7. Zbytky otroctví a nucená práce v tropech. Putumayo. Kongo	267
8. Racionalisace	287
9. Družstevní hnutí	292
10. Veřejná či soukromá správa velikých podniků	297
11. Stupně společenské organisace	301

KAPITOLA OSMA

Proč lidé pracují

1. Persona a chování	304
2. První typ persony: Persona sedláka a typy z ní odvozené	307
3. Druhý typ persony: Persona typického nomáda a její obměny	315
4. Třetí typ persony: Persona vzdělance a její varianty	317
5. Civilisace podnikatele	322
6. Pojem vlastnictví	324
7. Výchova právníků	332
8. O vědecké teorii pojmu vlastnictví	334
9. Složitost a ustavičné změny pojmu peněz	339
10. O vzájemnosti v moderní společnosti	343

KAPITOLA DEVÁTÁ

Jak je práce placena a jak je hromaděno bohatství

1. Bankovníctví a peněžnictví	349
2. Co jsou peníze a k čemu by měly sloužiti	351
3. Inlace, deflace a znehodnocení peněz	358
4. Zlatá měna	366
5. Návrhy na novou měnu	370
6. Banka	381
7. Vývoj moderního bankovníctví	384

8. Rozdrobení vlastnictví v dnešní době	389
9. Praxe kapitálových investic v dnešní době	395
10. Jsou kapitalisté přechodným zjevem ve vývoji moderního hospodářství?	397
11. Prvky světové krise (1929—31)	401
12. Zatímní odstranění zlaté měny v Anglii v roce 1931 a jeho následky	413

O B R Á Z K Y

1. Vysoké pece: železářský a ocelářský průmysl pomohl lidstvu k vítězství nad mechanickou energií	103
2. Dobyti energie: člověk si zaopatřil nové, gigantické otroky	113
3. Věk výroby energie z uhlí je „dobou energie fosilní“	117
4. Vzkříšení vodní síly je nedávné	121
5. Noviny se překotně vyvinuly, jakmile tiskárenské stroje umožnily tisk velikého počtu výtisků	161
6. Evropská spotřeba měkkého dříví převyšuje o tři tisíce milionů kubických stop roční přírůstek evropských lesů	163
7. Stroje svědčí o zemědělské revoluci	171
8. Jsou hranice, kde by se zastavil rozvoj kolektivního jídla?	181
9. Chléb náš vezdejší — na běžícím pásu	195
10. Hlavní starosti žen jsou šaty	199
11. Dobyti krásy: průměrná žena žijící v blahobytu považuje za svoji povinnost se líbiti	205
12. Dobyti podnebí: mnozí lidé si dosud neuvědomili, jak se změnil způsob stavby a jaké možnosti se modernímu architektu otvírají	213
13. Moderní bydlení: dvacáté století bude věkem výstavby světa	223
14. Hlavní zbraní dělnictva byla stávka	245
15. Pokrok továrny: náš vzkříšený otrok by si brzy povšiml světla, úžasné záplavy světla a čistého vzduchu v továrně	263
16. Proč lidé pracují?	305
17. Vzdělanec přináleží řádu, který se zasvětil práci povýšené nad individuální hmotný prospěch	319

R E J S T R I K

Osobní a věcný rejstřík je připojen k II. dílu.

P I K T O G R A M Y

I. Světové hospodářství kaučukové	88
II. Světové hospodářství železářské	104
III. Světové zásobení energií	120

IV. Vývoj železnic	136
V. Počet automobilů na světě	152
VI. Rozdělení zemědělské půdy v ČSR.	184
VII. Odborové organizace na světě	264
VIII. Nynější rozšíření otroctví	280
IX. Zaměstnanci a pohonné síly v průmyslových podnicích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	296
X. Světová těžba zlata a stříbra	376
XI. Mezinárodní finanční síť	392
XII. Krise v USA.	408
